

VESTITORUL

Organ al Eparhiei române unite de Oradea și revistă de cultură religioasă.

Redacția și Administrația:
Oradea,
Parcul Ștetan Cel Mare No. 8.

Apare la 1 și la 15 a fiecărei luni.

Abonament:
Pe un an . . . . . 120 Lei.
Exemplarul . . . . . 5 Lei.

PARTEA OFICIALĂ

No. 886—1926.

† Necrolog.

Cu durere comunicăm, Ven. Cler diecezan, că On. *Augustin Santai* paroch în *Gurba* a repausat în Domnul în ziua de 29 Aprilie crt. în anul 52-lea al vieții și al 28-lea al preoției sale.

Frățiile Voastre pentru repaosul sufletului adormitului în Domnul Frate veți aduce la Altarul Domnului sufragiile pii îndatinat.

In veci amintirea lui!

Oradea la 6 Maiu 1926.

No. 942—1926.

Cu durere comunicăm Ven. Cler diecezan, că M. On. *Aurel Popoviciu* protopop on. paroch în *Mociar* în ziua de 2 Maiu crt. a repausat în Domnul în anul al 65-lea al vieții și al 41-lea al preoției sale.

Frățiile Voastre pentru repaosul sufletului adormitului Frate veți aduce la altarul Domnului sufragiile pii prescrise.

In veci amintirea lui!

Oradea, la 14 Maiu 1926.

PARTEA NEOFICIALĂ

Sinodul diecezan.

Va rămânea scris pe vecie cu litere de aur în istoria diecezei de Oradea sinodul ce s'a ținut în 4—6 Mai 1926. La noi sinoadele diecezane nu sunt lucruri obicinuite, neînsemnate, anuale, adunate a rezolvi lucruri curente, de multe ori banale, trecătoare, ci sunt evenimente epocale, cari înscriu o pagină nouă în istoria unei dieceze, sunt hotărâri despărțitor între o epocă și alta, sunt o nouă etapă în opera de progres și organizare a vieții religioase, bisericesti.

Ceeace trebuie să primeze într'un sinod, sunt chestiunile de ordin religios, spiritual, toate celelalte sunt mijloace, — căci însuș scopul de viață al Bisericii e opera mântuirii sufletelor, pe care dacă o împlinește o Biserică, își împlinește misiunea, dacă nu e vrednică de peire. Să strângă mai strâns sufletele lângă sine, să le influențeze, să le lumineze, să le întărească, să le îndrepteze pe calea binelui moral, — iată ce e rostul unei Biserici.

Acestui scop suprem au fost supuse toate

hotărârile sinodul din Oradea. Toate hotărârile lui au avut în vedere aceasta. De aici hotărârile cu privire la ridicarea nivelului moral și cultural al clerului și al poporului, consolidarea vieții spirituale în cler și popor, stăpînirea abuzurilor și încetarea neglijențelor.

Tot în vederea acestui scop s'au făcut dispozițiuni cu privire la o mai practică, mai intensivă și mai conștiincioasă administrație bisericească, introducându-se cele mai practice, cele mai moderne, cele mai probate mijloace de pastorație și administrație.

Cele mai însemnate dispoziții cu privire la viața spirituală și morală a clerului sunt: Meditație zilnică și examinarea conștiinței, mărturisire obligatoare de 4 ori la an, exerciții spirituale tot la 3 ani, rezolvirea a 2 cazuri de morală obligatorii pe an, examene îndecurs de 5 ani dela hirotonire, a căror trecere cu succes va da drept la titlul de paroh definitiv și inamovibil, ș. a. Cu recitarea breviarului s'a remas la recomandare ca pân'aci. Măsurile și sfaturi salutare s'au adus și cu privire la îndrumările pastorale. S'a accentuat intensificarea instrucției religioase și a educației morale-religioase în toate gradele învățământului public, s'au circumscris materiile exa-

menului de catihet etc., s'a hotărît și ținerea obligatorie de exerciții spirituale pentru elevii școalelor secundare înainte de Paști ș. c. l.

Pe teren administrativ s'a regulat diferite chestiuni, cum sunt conferirea beneficiilor parohiale, împărțirea venitelor parohiale, conducerea dif. registre parohiale, (s'au introdus cronica parochială, conscrierea nominală etc.) funcțiunile sacre, abuzuri observate în popor, pastorația soldaților, despre susținerea și repararea edificiilor bisericesti, despre conferințele protopopești, taxe, diurne și stoale, adoptându-se sistemul ștoalelor pe districte, despre exactoratul diecezan etc. Toate aceste, se speră, că vor asigura bunul mers al administrației bisericesti, cam neglijate câte odată.

Pe teren financiar-economic s'au elaborat statute noi pentru administrarea fondurilor și a averilor bisericesti, s'a regulat în modul cel mai favorabil posibil, între împrejurările de față, chestia ajutorării văduvelor și a orfanilor de preoți, hotărîndu-se a se da lunar din fondul actual de penzii ce-l are dieceza, majorat prin o simțitoare contribuire a clerului, suma de 1500 Lei lunar pentru un preot pensionar, 750 Lei lunar pentru o văduvă și 500 Lei lunar pentru un orfan de preot. Aceste nu ca pensiuni, ci ca și ajutoare până la o regulare refinitivă a chestiunii pensiilor în vremuri cu valută mai stabilă și prețuri mai reduse. Și atâta e mult față de situația umilitoare de până aci, când o văduvă primea 600 Lei anual.

A reda tot ce-a hotărît acest mare sinod diecezan e cu neputință în cadrele unui articol de actualitate; actele cari vor vedea lumina tiparului, sperăm că încurând, vor dovedi că aievea s'a lucrat mult pentru pregătirea acestui sinod. Putem afirma chiar, că ele vor pune în uimire lumea dela noi și din streinătate, prin bogăția materialului prezentat și a măsurilor salutare ce s'au luat. Acest sinod este și va rămânea, credem, cel mai fecund și mai predigios act al episcopatului P. S. Sale Episcopului Dr. Valeriu Tr. Frențiu, inițiatorul acestui sinod, căruia-i revine și plăcuta, dar energica, datorie de-a executa toate deciziunile acestui sinod. Sperăm și așteptăm, căci altfel s'a lucrat înzadar.

P. T.

Ziua Eroilor.

În Joia înălțării s'a serbat pioasa amintire a sutelor de mii de eroi morți pentru întregirea patriei. Solemnitatea serviciului a fost la nivelul zilei ce sărbătoream. După pompoasa liturghie solemnă cele-

brată de însuș P. S. nostru episcop diecezan, la care a dat răspunsurile cu multă precizie corul cu orchestră de supt măiestra dirijare a măiestrului Hubic, cortetul solemn compus din o echipă de cercetași, elevii și elevele dela diferite școli din Oradea, asistența preoțească, ofițeri delegați dela diferite regimente ale garnizoanei din Oradea în frunte cu D-nii Coloneli Serbu și Aricescu, două companii de infanterie și nenumărat public, — cortej de care n'a mai văzut Oradea de mult, a plecat într'o grandioasă desfăcere prin piața Unirii, Regina Maria, Bulevardul Regele Ferdinand, str. Nicolae Jiga spre cimitirul Olosig, unde l. P. Sa a servit panachida pentru reposesați. D. inspector Simion Gocan, preot diecezan, a rostit următoarea cuvântare comemorativă:

„Preasfinția Voastră Dle Episcop,
Iubiți Frați Români!

Este o dispoziție pe cât de înțeleaptă, pe atât de salutară, ca macar odată la an, în ziua de ispas, să adunăm într'o singură cruce enormă toate crucile sub cari zac eroii români, căzuți pe întreg intinsul Euraziei pentru că în fața acestei cruci nevăzute să aducem omagiile noastre de recunoștință soldatului român.

Cine este soldatul român? Să-i căutăm obârșia cu ochii sufletului la făclia istoriei prin timpii seculari...

Din negura vremurilor de mult apuse vedeam desprinzându-se figura lui măreață, la început neclară, apoi din ce în ce mai deslușită, mai impunătoare, până ce-l vom zări în adevărata lui ființă în rozboiul mondial, luptând pentru înfăptuirea României Mari.

Zămislit sub cerul limpede al Italiei el se născu deodată cu eterna Cetate. Tatăl lui a fost Vitejia, iar mama lui Iubirea de Patrie. A crescut alături de fiii Corneliei, și s'a deprins în arme în șirul Fabiilor. Dus-a la isbândă acvila romană sub Scipioni și a răspândit gloria Romei sub Cesar.

Pe urmă, când Augustul Traian bătu pod peste Dunărea albastră, ca vulturul, ce-l purta în fruntea legiunei sale, s'a repezit asupra Daciei rebele. Călcat-a înamicul nu mai pușin viteaz decât dânsul, și după ce l-a învins, brațele lui au aruncat scutul și spada ca să prindă coarnele plugului. Alături de dușmanul învins, — acum soț și prieten, silit-a pământul să-și dea roada sa mănoasă. Căci așa demandau legile Romei: brațul care izbește fără milă în războiu, să răspândească în pace cultura.

Și când un geamăt de spaimă și durere zgudu lumea din temelii, vestind că împărăția Romei nu mai este, jurat-a pe spadă și pe plug s'o reînvie în cetățuia Carpaților superbi...

Venit-au Goții și Gepizii, trecut-au ca valul, ca valul ce se spulberă de stâncă, Hunii și Avarii, prăbușitu-s'au Turcii și Tătarii, dar nu soldatul — acum

român! Reînviat ca pasărea fenix din propria-i cenușă, din nou îl întâlnim cu Mircea cel Bătrân la Rovine, acolo-l vedem cu Ștefan cel Mare la Podul înalt, iar-l cu Mihai Viteazul la Călugăreni!

Zdrobit-a sclăvia turcească la Plevna, lăcomia austriacă la Oituz, îngânfarea germană la Mărășești și trufia maghiară la Tisa.

Vitejia lui în războiul mondial o vestesc analele parlamentului englez prin rostul premierului Lloyd George, care-l numește „cel dintâi soldat al lumii”, — cum și rapoartele tainice ale generalisimului german Mackensen.

Docilitatea și spiritul lui de disciplină îl recunoscură atât prietini, prin gura generalului Berthelot, cât și inimicii noștri cei mai neîmpăcați, prin graiul contelui Tisa.

Despre marinositatea lui față cu dușmanul învins cântă ditrabe poezii și povestesc legende prizonierii și răniții vrășmași.

Despre răbduria lui nemărginită glăsuiesc nespusele suferințe din iarna anului 1917, despre cumințenia și cumpătul lui grăesc zilele de grea încercare de pe timpul armistițiului. Pe cum n'a putut să-l înngenuncheze disperarea când și-a văzut ²/₃ părți din țară cutropită de dușmani, așa n'a știut să-l ademenască nici lozincele efemere, dar frumos sunătoare, ale bolșevismului rusesc.

Și când în auzul lui trosneau tronurile și în văzul lui coroane împărătești se spulberau ca frunzele toamna, — el a ramas și pe mai departe neclintit apărător al Regelui său adorat.

Iată — Domnilor — soldatul român, pe care-l prăsnuim astăzi. Astfel se prezintă figura lui măreață în lumina calităților ostășești.

Dar pentru noi — Românii de dincoace — soldatul român înseamnă mai mult: pentru noi el este un simbol, este întruchiparea unei legende seculare, la a cărui ivire pe crestele Carpaților priveam cu nespuse dorință de o mie de ani! Și când în sfârșit am văzut figura-i dârză apărând pe culmile despărțitoare, sufletele noastre obedite s'au umplut de lumină, iar ochii ni s'au impaianjenit de lacrimile bucuriei. Doar în vârful sulitei lui ne schinteia eliberarea și în ranița lui ne aducea izbăvirea. Și cum înaintă spre inima Ardealului, tinerii se înflăcărau de un foc d-zeesc, iar moșnegilor — vorba d-lui Ștefan Cicico-Pop — „le venea să-i sărute picioarele”.

Intreg întinsul Euraziei, dela Vladivostoc și până la Calais, dela Marea înghețată până la Marea mediterană, este presărat cu crucile subt cari zace soldatul român căzut pentru înfăptuirea ideii naționale. Cu sutele de mii se ridică aceste cruci părând tot atâtea brațe n'tinse, prin cari cei ce zac subt ele își oferă viața ca jertfă pe altarul Națiunii române.

Să luăm aminte, — Oh să luăm aminte, ca a-

ceste brațe înălțate spre jertfă, să nu se prefacă în brațe ridicate spre blăstăm!

Soldatul român și-a adus jertfa vieții sale pentru Patrie; — ști-vom noi oare să desăvârșim opera-i sfântă, pentru care el a jertfit tototul? Ști-vom noi oare să pătrundem adevărul etern, că o țară se câștigă cu spada, dar se susține prin virtuți cetățenești; că o țară poate deveni mare prin vitejia fiilor săi, dar tare va fi numai prin cinste, muncă și unire?

La aceste virtuți ne chiamă azi pe noi, cei vii, — eroii de subt glie. Căci dacă noi cetățenii Patriei făurite de dânsii cu jerta sângelui lor, vom fi lipsiți de aceste virtuți — vai, zadarnică le-a fost jertfa!...

Este o dispoziție pe cât de salutară pe atât de înțeleaptă, ca macar odată la an, să adunăm într'o singură cruce uriașă toate crucile subt cari zac eroii români, pentru ca scaldându-ne sufletul în razele de glorie a vitejei lor, cu evlavie și smerențe să ne plecăm în fața ei genunchii și inimile!

Iar Voi mărețe Umbre, cari azi nevăzut plătii deasupra noastră, faceți, ca un picur, numai un singur picur, din sângele holocaustei cu cari ați stropit din belșug altarul Patriei să cadă pe inimele noastre învăluite în coaja impenetrabilă a nepăsării și să ne aprindă sufletul de aceeaș flacără a dragostei de neam, în care v'ați mistuit voi.

Odihniți în pace, Voi Inimi mari — și dacă puteți — iertați-ne pe noi, „piticii în puțință și vrere”.

Fie-vă țărâna ușoară și amintirea binecuvântată în vecii vecilor. Amin.”

După aceasta au mai ținut înflăcărate cuvântări d. maior *Băloiu* și d. primar dr *Coriolan Bucico*. Cortejul și întreaga asistență în aceeaș ordine și pe aceeaș cale s'a renapoiat la catedrală. Astfel s'a serbat vrednic amintirea celor ce s'au jertfit pentru noi!

Existența lui Dzeu.

(Cum o vede o elevă de școală).

Dacă aruncăm o privire cu câteva sute de ani în urmă, vom observa că, cu toate că omenirea nu era la un grad așa mare de cultură și civilizație, totuși nu era așa de mult amenințată societatea ca în zilele de astăzi. Răutatea nu era așa de mare. Aceasta nu se poate explica decât în felul următor: În acele timpuri omenirea era mult mai credincioasă și prin urmare și mai morală. În prezent, credința și-au pierdut-o mulți, prin urmare și morala. Căci nu poate exista morală fără credință.

Aceste două virtuți sunt strâns legate una de alta. Putem spune că, cu cât cultura lumească crește, credința scade. Persoane culte, numite materialiste, au ajuns să spună, că nu există Dzeu, iar alții spun că există, dar nu este decât o creatură, cece este

neadevărat, fiindcă atunci s'ar putea lua ca Dzeu orice ființă de pe pământ, căci toate sunt creaturi.

Spun că totul atârnă dela natură și că omul nu este altceva decât o maimuță perfecționată. Contra acestor oameni se revoltă bunul simț și religiunea, dovedindu-le că cea ce spun nu este adevărat, iar căile pe cari au apucat sunt cât se poate de greșite.

Despre existența lui Dumnezeu ne putem convinge în două moduri. Cu ajutorul minții noastre și prin descoperirile supranaturale.

Încă din timpurile cele mai vechi El s'a făcut cunoscut pe cale supranaturală în nenumărate rânduri, prin oameni sfinți, ca profeții, iar mai târziu prin Fiul său, care este *lumina cea adevărată*. Isus Hristos a vorbit despre Dzeu în 3 persoane. Despre Tatăl care locuiește în lumină neapropiată, care pentru iubirea sa față de oameni a jertfit pe unul născut fiul său; despre El care este fiul iubirii și a venit în lume să mântuiască pe cei păcătoși și despre Spiritul Sfânt, care este trimis în lume de Tatăl și Fiul ca să rămână cu noi în veci.

Am spus că existența lui Dzeu se poate dovedi și cu mintea noastră. Dacă n'am observa în natură diferite schimbări, n'am rămânea deplini convinși despre aceasta. Știm că toate plantele și lucrurile din natură sunt formate din o combinație de elemente, cari sunt formate din atomi. Viața ființelor nu este altceva decât o schimbare neîncetată de materii. Prin alimentațiune și respirațiune absorb ele în fiecare zi o cantitate anumită de acestea materii. Prin digestiune, secrețiune etc. perdem zilnic aceași cantitate. Deci *corpul tuturor ființelor și plantelor este după un anumit timp cu totul reînnoit*. Prin aceasta schimbare se întreprinde viața.

Un atom de oxigen pe care-l respirăm, a fost expirat de o plantă, sau un atom de fosfor care a fost în creierul unui mare om, este azi în coaja unei scoici din Marea Neagră sau altă apă. Fizicește nimic nu ne aparține nouă, decât ființa cugetătoare.

Cea ce se întâmplă cu orice ființă, se întâmplă și cu omul. Se spune că corpul omului este reînnoit în timp de 20—30 zile. După materialști nu există Dzeu, iar corpul se reînnoiește în timp de 20—30 zile, ar trebui deci să nu existe oameni tineri și bătrâni, ci toți pe o formă; după ce organismul viu este la fel cu cel mort, format din aceleași molecule, aceiași atomi, având aceleași proprietăți fizice și chimice. Ei spun că aceste proprietăți sunt nedespărțite de atomi. Prin urmare ființa moartă este la fel cu cea vie. Că aceasta nu este adevărat, este un fapt prea popular pentru al putea dovedi.

Deci trebuie să existe o putere care deosebește ființele vii de cele moarte, știind că toate corpurile vii sunt formate din aceleași materii ca și cele moarte, dar se deosebesc prin însușirile minunate ale vieții.

Zicea Buffon că: „Adevăratele șuruburi ale organizației noastre nu sunt acești mușchi, aceste artere, aceste vene, ci sunt puterile lăuntrice cari nu se supun legilor mecanice și grosolane. Aceste puteri cârmuesc și guvernează totul“.

De unde vine că din o ghindă nu a răsărit un fag, sau un spic de grâu? De unde vine că corbul lui Noe a fost negru ca și cei de azi? Toate aceste vin din împrejurarea că sămânța nu-și are locul numai în alcătuirea atomică, ci și într'o *putere specială care organizează ființele*.

Materialiștii spun că nu există aceasta putere specială în ființele vii și că viața nu este altceva decât rezultatul prezenței în unul și acelaș timp a moleculelor, cari formează corpul animal sau vegetal. Dar aceasta ei nu o dovedesc deloc. Pentru a ne dovedi, de ce nu formează un organism viu? Pentru ce nu iau din un vas cu oxigen, apă, fer, magneziu, carbonat de amoniu, fosfat de sodă etc. în cari după principiul lor este închisă viața plantelor și a animalelor, și să ne formeze o plantă sau un animal? Aceasta nu o pot face.

Ei susțin că nu este nici o deosebire între lumea organică și cea neorganică. Ceace este foarte greșit. Reacțiunile săvârșite într'un organism viu sunt cu totul deosebite de cele săvârșite într'un laborator. Reacțiunile din lumea organică sunt conduse tot timpul de aceleași legi regulate și stabile, pe când cele săvârșite în laborator nu au legi stabile.

Aceasta o putem dovedi simplu. Luăm sânge dela un animal, îl ținem câțva timp în aer, îl introducem iar în corpul lui, vom vedea că în loc să-i întrețină viața, animalul se va îmbolnăvi. Sau să introducem în stomacul unui cadavru materii alimentare, se putrezesc, dar dacă le-am fi introdus în stomacul unui animal viu, s'ar fi prefăcut în sânge și i-ar fi întreținut viața.

Deci, materiile organice, deși sunt formate din aceiași atomi, se deosebesc unele de altele prin puterea specială *care le conduce*. Aceasta se susține de când au reușit a fabrica unele materii organice. Dar, aceste substanțe nu le crează, fiindcă pe pământ nimic nu se crează, nimic nu se perde, ci numai se transformă. Chiar de ar forma o plantă, nu ar crea, ci numai ar uni elementele din care se compune.

Se înșală amarnic când spun materialști că nu există legile lui Dzeu pentru că numai prin îngăduința acestor legi au ajuns la aceasta presupunere.

Să presupunem că în natură se întreprindează acelaș procedeu la facerea ființelor, ca și omul, adică tractează materiile în mod chimic. Dar și atunci trebuie să fie o putere înțelegătoare care ține locul chimistului și care conduce toate lucrurile naturii.

Dacă ne gândim care este mâna care a format

pe primul om, care a adus în atmosferă mulțimea de păseri? Să fie puterile fizico-chimice, cari au dat naștere la locuitorii mărilor, continentelor? Aceste puteri nu mai există și în prezent, fiindcă noi nu găsim ființe vii cari să nu fie născute dintr'un tată ori mamă, sau nașterea să nu fie făcută după legi stabile. Cum au crescut la suprafața pământului animalele și vegetalele?

La toate aceste întrebări nu putem răspunde decât că există o putere care le-a creat care le conduce, iar aceasta putere vine dela Dzeu, care a fost, este și va fi.

Deci despre existența lui Dzeu nu trebuie să ne îndoim nici-o clipă, ci în El să credem, Lui să ne rugăm și pe El să-l adorăm. Nu trebuie să ne gândim la plăcerile și bunățile acestei lumi, cari sunt atât de trecătoare, nici să adunăm bogății peste bogății, ci să ajutăm pe cei săraci și neputincioși, căci la un moment dat vine moartea și zice: „lasă totul și vino cu mine“.

Atunci ai voi să dai totul, numai să te scapi de păcate, dar este prea târziu, și trebuie să o urmezi.

*Ermina Crișan,
elevă c. II comerț.*

Cariera de industrie și comerț.

După războiu industria și comerțul au luat o dezvoltare mai avântată și astfel mulți orfani de război și copii dela sate au fost îndreptați la orașe la diferite meserii și la comerț, prin ce s'a pus la ordinea zilei problema ocrotirii ucenicilor.

Orașul Timișoara a înființat 4 cămine în cari ocrotește azi la 500 de ucenici având toate locurile ocupate.

Societatea pentru sprijinirea tineretului român la industrie și comerț numită „Meseriașul“ din Timișoara, ținând seama de importanța pe care o prezintă ucenicii români în ceea ce privește organizarea meseriilor și propășirea vieții noastre economice, și-a fixat de scop în statutele sale ajutorarea cu îmbrăcăminte și plasarea tineretului român la industrie și comerț afară de orașul Timișoara, pe teritoriul județului Timiș-Torontal, în localitățile: Jimbolia, Sannicolaul-mare, Periamoș, Biled, Lovrin, Aradul-nou și Lipova, centre de plasă cu industrie și comerț dezvoltat.

Orfanii de război precum și copiii familiilor sărace de pe sate, lăsați în grija sorșii ar fi condamnați a rămânea de servitori trăind toată viața în miserie și la comerț ajung la o viață mai civilizată și bună stare economică și nu rămân pentru toată viața servitorul capitalului.

Comitetul societății „Meseriașul“ apelează deci în mod stăruitor la intelectualii satelor românești cu

rugămintea de a indemnă pe părinții și rudele tineretului orfan și sărac, — băeți trecuți de 13 ani, deștepți și deplin sănătoși — ca să și trimită copiii la industrie și comerț.

În timpul uceniciei, de 3—4 ani, acești băeți vor fi așezați la patron acasă cu întreaga întreținere, inclusive îmbrăcăminte și stau sub spravegherea comitetului societății, pe care o exercită prin organele sale locale și dela centru.

În orașele susamintite aplicați la meserii și comerț au acel favor, că învață limba germană, care este o limbă mondială, de care maestrul și comerțiantul are nevoie în toate locurile și timpurile.

Băeții se vor prezenta la secretarul societății, Dl. Nicolae Nicorescu Timișoara-Iosefin Str. Gh. Pop de Basești 22, aducând cu sine următoarele efecte: 2 rânduri de rufe, 1 rând de haine, o păreche de ghete, 1 pălărie și actele: 1. Act de naștere 2. Certificat școlar 3. Certificat medical că băetul e deplin sănătos și apt pentru meserie.

Totodată întreagă corespondența în chestie să se adreseze acum numitului secretar al societății.

CRONICA.

— *Concertul Reuniunii corale.* Reuniunea corală dela catedrala gr. cat. va aranja Sâmbătă în 29 Mai seara la ora 9 un concert urmat de dans în sala Cercului catolic. Programul va fi bogat, variat și la nivel. Prețurile reduse. On. public e rugat a sprijini acest concert al cărui venit e destinat pentru augmentarea bibliotecii corale. Bilete se găsesc de pe acum la Librăria românească Bulevardul Regele Ferdinand și seara la cassă. Corul dirijat de d. prof Hubic.

— *10 Mai, sărbătoarea tuturor sărbătorilor noastre naționale s'a celebrat în biserica catedrală cu fastul cuvenit în prezența ofițerilor din garnizoană Oradea, a autorităților și a numeros public. Preasfinția Sa episcopul dr. Valeriu Traian Frențiu, carele a oficiat Te-Deul solemn, la sfârșit a rostit o bine nemerită cuvântare ocazională, în care a îndemnat pe toți fiii acestei fericite și frumoase patrii la dragoste și înțelegere împrumutată. Cuvintele arhiereului au fost ascultate cu vie atențiune.*

— *Jubileul de 50 de ani al „Hilariei“, s'a ținut Duminică în 9 Mai la Hala comercială cu un bogat și select program bine executat. În legătură cu jubileul acestei vechi societăți de cultură și artă românească în oropsitul Bihor ținem să publicăm următorul document, din care apare că între cei mai ini-moși sprijinitori ai ei au fost episcopii de pe vremuri ai Orăzii.*

„Protocolulu siediței extraordinare de cantu „Hilaria“ ținuta în 18 Ian. st. n. anulu 1877.

Presedinte Dlu Ioan Popu, secretariu Patriciu Coroiu, asistându unu numeru fromosu alu membrilor activi ai reuniunii. Nrulu I. Dlu Presedinte după deschiderea sedinței, numai decâtu anuncia membrilor, că Ilustritatea s'a Dlu Ioan Olteanu, Episcopulu gr. cath. Oradeamare din caus'a morbului seu de mai multe dîle, nu poate primi „Hilaria“ la sine, care era să-și facă datorit'a reverința Ilustrității sale prin intonarea alor câteva piese cu ocasiunea preserei dilei onomastice a Ilustrității sale, din care causă Ilustritatea sa prin Dlu secretariu a și se a înmanuat Dlu președinte un'a sumă de 25 adecă Douedieciscinci floreni v. a. că donu reuniunii „Hilaria“ din partea Ilustrității sale. La ce membrii reuniunii deoparte și exprima protocolaruminte multiemita Ilustrității s'ale Dlu Episcop Ioan Olteanu pentru marinosulu donu și totu odata spre exprimarea în persona a acestei profunde multiemite fie rogati din partea reuniunii, Dlu Presedinte I. Popu, Dlu Nicolae Maioru vicepresedinte și Liviu Dragolu, cari primind această rogare, reuninnea de alt'a parte și exprima parerea de reu, că nu a potutu fi norocosa de a și face reverința Ilustrității sale Dlu Eppu I. Olteanu cu ocasiunea preserei dilei onomastice v Ilustrității sale. Inse se consoleza prin acea speranta ca dora cu alta ocasiune bine venita v'a putea se face destulu datorintiei seale facia cu Ilustritatea s'a Dlu Episcopu, dar și pana atunci reuninnea il ureza „multi ani!“

— *Gestul nobil al damelor catolice din Belgia.* DAMELE catolice din Belgia au luat inițiativa ca pe seama celebrului scriitor danez abate Schindler, romancier, ziarist și preot-catolic deodată, convertit decătre Ioan Jørgensen la catholicism, singurul preot catolic în Dania, să-i zidească o biserică pompoasă, ca astfel să poată promova catholicismul în patria lui Jørgensen.

— *Revistă pentru orientali.* Mgr. Chaptal, coadjutorul pentru orientali al Cardinalului Dubois din Paris a început edarea revistei cu titlul „Streinul catolic în Franța“ care va servi cu bune îndrumări și orientări pentru toți orientalii din și afară de Franța.

Tot la acest loc trebuie să amintim întâiul număr al revistei călugărilor benedictini — Secția Orientală, cari muncesc pentru apropierea celor două biserici: „Irenikon“ (Prieuré d'Amay, Belgia; lunară; preț 12,50 fr. anual). Se ocupă și cu chestii românești. E scriă franțuzește, O recomandăm.

— *Călugăr miraculos în Italia.* De mult se vorbește despre un călugăr cu numele Pio da Pietralcina din Italia, care ar face minuni și care ar purta și stigmatul Domnului Hristos în trup.

Incurând a apărut în Roma o carte intitulată „Padre Pio da Pietralcina“ cu o prefață de Giuseppe De Rossi, în care se povestesc pretinsele minuni și lucruri minunate ale numitului călugăr.

Supremul tribunal pentru curățenia credinței din Roma numit Sfântul Oficiu a oprit această carte precum și tuturor credincioșilor de-a-l mai vizita pe numitul părinte ori de-ai mai scrie. Minunile lui par a fi dubioase și suspecte. Opreliștea produs mare senzație în Roma și în întreaga Italie.

— *Moda imorală.* Episcopul catolic din Harlem (Belgia) văzând nerușinarea și lipsa de pudoare cu cari au început și damele catolice a imita pe unele fice ale lui Israil, cari azi trăiesc fără de nici o morală, a oprit dela sfinierele sacrameinte pe toate acele dame, cari nu sunt îmbrăcate cuviincioș. Preoților e interzis a conferi unor atari dame în vre un sacrament chiar și căsătoria. Imbrăcăminte prescrișă e următoarea: Toate părțile trupului acoperite, afară de obraji, grumazi și mâini. Rochiile trebuie să fie mai lungi de genunchi, mâinecele mai jos de cot. Ciorapii transparenți sau „color-carne“ sunt interziși.

La noi, unde și copilele de școală încep a urma moda persoanelor decăzute, încă ar fi binevenit un atare ordin. Ori n'au creștinii altă morală decât păgânii și Ovreii?

— *Urmașul Cardinalului Mercier.* Urmașul marelui Cardinal Mercier a fost numit Mgr. Ernest van Roey vicarul marelui decedat, care în ziua de 26 Aprilie a fost consacrat întru episcop la Bruxelles decătre nunțiul apostolic Mons. Micara în fața unei grandioase asistențe, iar în 2 Mai a fost introdus cu mare solemnitate în catedrala sa din Malines. Promite a fi un vrednic urmaș al marelui său antecesor.

— *Pentru libertatea catholicismului în Franța.* Se cunosc marile manifestații catolice pornite după război de către geualul Castelnau pentru eluptarea drepturilor bisericii catolice în Franța, care în cea mai catolică țară, e impilată greu de o francmasonerie tirană. Manifestațiile în massă țin lanț. În 27 Apr. a avut loc la Viëne o adunare de protest împotriva noului proiect al învățământului secundar prezentat decurând la cameră, la care au luat parte 20.000 de catolici. Tot în aceiaș zi s'a ținut la Cambrai o altă manifestație de protest împotriva legilor laice, la care au participat 25.000 catolici. Așa știu catolicii conștii a-și elupta drepturile lor.

— *Primirea solemnă a noilor membrii ai Reuniunii Mariane dela diferite școli,* s'a săvârșit Duminică în 2 Maiu cu un deosebit fast.

Serbarea se deschide cu imnul, „Lăsați pruncii să vie la mine“ cântat de corul elevelor, urmează dialogul între dirigentul Reuniunii teologilor (P. Chișvasil), a elevilor de liceu (Ion Nemeș) și a elevelor dela liceul de fete și școala comercială pentru fete (Sylvia Abrudan), apoi distribuirea insigniilor și-a diplomelor, săvârșită de însuș P. S. Sa Episcopul diecezan, Era emoționant să vezi atâta tinerime de frumoasă speranță împodobită cu „semnul sfânt al legăturii“ cu Maria! P. S. Sa a ținut și o marcantă cuvântare, inspirând curaj și însuflețire noilor membri pentru observarea statutelor Reuniunii. Cântările le-a dirijat măiestrul Hubic cu acompaniare de armoniu.

— *Procesiunile pentru indulgința jubilară.* Duminecă în 9 Maiu și 16 cor. s'au ținut primele două procesiuni pentru câștigarea indulginței jubilară. În 9 din cauza timpului nefavorabil s'a încununat numai catedrala, în 16 însă cortelul de o impozantă splendoare compus din toți elevii și elevele gr. cat. dela școlile din Oradea, credincioși și-o măreață asistență preoțească, a pornit prin Piața Unirii, Piața Regina Maria, Str. Rimanoczi, Parcul Eminescu la biserica Seminarului, de unde după săvârșirea rugăciunilor prescrise, prin Parcul Bulevardul Regele Ferdinand, s'a întors la Catedrală... Ordinea desăvârșită fiind zi de Duminecă a asigurat-o vrednică poliție a orașului... A fost o zi de înaltă elevație sufletească. Ultima procesiune se va ținea în ziua de Rusali la catedrală urmând cuminecare generală.

— *Biserica noastră la Congresul din Chigago.* Se știe că la 20 Iunie va avea loc în Statele Unite ale Americii obișnuitul congres euharistic anual al catolicilor din lume. Din dorința P. S. Sale Papei dela Roma la aceste Congrese internaționale va fi totdeauna și o secție orientală, dându-se astfel importanța cuvenită și celeilalte părți a Bisericii lui Hr., care e cea orientală. Șefii secției orientale vor fi anul acesta arhierii noștri uniți, cari reprezintă partea cea mai respectabilă a catolicilor orientali. Cât suntem informați, după renunțările I. P. S. Sale metropolitului dela Blaj și-a episcopului nostru din Oradea, biserica noastră română urmează a fi reprezentată prin PP. SS. Lor, Dr. Iuliu Hossu dela Gherla și Dr. Alex. Nicolescu dela Lugoj, cari încurând vor lua drumul spre America, vizitând și pe credincioșii noștri de acolo.

— *Congres unionist la Viena.* În Lunia Rusaliilor se va deschide la Viena un congres unionist aranjat de cele două mari societăți germane „*Görresgesellschaft*” și „*Leogesellschaft*”. La congres, care se va ocupa cu toate chestiunile și problemele privitoare la apropierea celor două mari biserici, apuseană și răsăriteană, vor lua cuvântul cei mai competenți profesori ai lumii germane: Dr. Seifert, Brenninger, Tomek (Viena), Lubeck (Fulda), Hudal (Roma), Baumstark (Utrecht), Dr. Haase (Breslau), Dr. Kolpinsky (Varsavia), Tuzyn (Viena). La congres va fi de față și baronul Constantin Wranghel (rus) care va vorbi despre actuala orientare a Rușilor către unire. Acest congres compus din specialiști de mare valoare, va lumina multe chestiuni cu privire la apropierea celor două hemisfere creștine.

— *Delegația papală la Congresul din Chicago.* Se știe ce pregătiri mari se fac pentru reușita Congresului euharistic internațional ce va avea loc în 20—26 Iunie în orașul american Chigago. Un milion de cuminecări vor fi oferite preasfintei Inimi a lui Isus în ziua deschiderii congresului, 400 de medici

și 2000 de infirmieri vor face serviciul de asistență. 12.000 automobile sunt la dispoziția congresiștilor, lungimea Stadionului unde se va face procesiunea e de 50 chlm. Numărul participanților va trece la trei milioane. Vor participa cardinali, episcopi, preoți și credincioși catolici din toate țările lumii. Cardinalii sunt transportați gratis pe spesele Statelor unite ale Americii de Nord. Lumea n'a mai văzut o așa mare aglomerare de oameni. Un congres aievea în stil american. Meritul i-i revine Cardinalului de Chigago Mundelein, care la intronizarea sa de cardinal promise Sfântului Părinte acest uriaș spectacol catolic.

Se înțelege că și Vaticanul va fi reprezentat în mod vrednic la aceasta uriașă întrunire catolică din lume. Iată delegația papală care va reprezenta pe Sf. Părinte la Congres:

Cardinalul *Giovanni Bonzano*, delegatul special al Sf. Scaun apostolic, Mgr. *Caccia Dominioni*, Maestrul de cameră al Sf. P., protonotar apostolic, canonic al basilicei vaticane, Mgr. *Carlo Respighi*, prefectul ceremoniilor pontificale, protonotar apostolic supranum., canonic al aceleiaș bazilici, Mgr. *Rocco Bertrami*, prelat domestic, prelatul emigrațiunii italiene, Mgr. *Carlo Grano*, maestru supranum. al ceremoniilor pontificale, D. Comandor nobil *Pio Franchii de' Cavalieri*, camerier di Spada e Cappa din număr al Sf. P., Marchizul *Federico Nicola Brady*, camerier secret di Sp. e Capp. supranum., Comandor *Franco Pacelli*, avocat consistorial.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut *Primatul papilor în istorie* de păr. Dr. Al. L. Tăutu: 224 pag. 40 Lei, la autor și la toate librăriile.

— Organizația și spiritul Reuniunilor mariane mai bine el puteți studia în cărticica Păr. Tăutu: *Ce sunt și cum trebuie organizate Reuniunile mariane*, 6 lei la autor în Oradea.

— Citiți cărțile editurii „*Cartea Românească*”: *Nuvela* de A. Strindberg, 5 Lei, *Maestrul Adam Calabrezul* de A. Dumas. Tatăl, 9 lei, *O frunză în vijelie* de Ouida trad. de Vasile Sădoveanu, *Dialoguri poporane* de Pantelimon Diaconescu, 25 Lei și *Primul Ajutor medical în accidente, boli repezi și boli molip sitoare*, de dr. V. Teodor carte foarte folositoare pentru toți, prețul 40 Lei, la toate librăriile din țară.

„*Studion*” Buletin de foarte mare actualitate pentru chestiunile bisericilor orientale. Abonament 13. 50 Lire It., Roma, Via Vespasiano 12.

TIPIC.

16 Maiu, Dumineca a VII-a după Paști a SS. Părinți dela Niceea, v. 6.

Sâmbătă la însărat pe 6, ale inv. 3 și ale SS. Părinți 3. Mărire și acum, dogmatica versului. Intrat. Prohimenul zilei. Parēmii. Sthoavna inv. cu Măr. Și acum din Pentecostar Trop. inv. Mărire: Trop. SS. Păr. Și acum. Trop. înălțării.

Duminecă la Mânecat. Troparele ca Sâmbătă. scl. ale inv. din Pentec. Ev. inv. a 10-a Catavs înălțării Luminat. inv. a 10-a Măr. a SS. Păr. Și acum, a înălțării. La Laude: 2 ale inv. și 2 ale SS. Păr. Măr Și acum. Preabine . . . Doxologia.

La Sf. Liturghie. La intratul mic Măr Și acum. Născ. dela cânt. a 6-a din canonul Duminecii, Trop. inv. Măr Cond. SS. Păr. Și acum. Cond. înălțării. Apostolul și Evanghelia Duminecii a VII-a d. Paști. Axion: Irmosul înălțării. șcl.

La însărat: Pe 6, ale Duminecii 3 și din Mineiu (17 Maiu S. Ap. Andronic) 3. Măr Și acum; din Pentec. Stihovna cu Măr. Și acum din Pentec. Troparul SS. Păr Și acum. Trop înălțării.

23 Maiu Duminea Rusaliilor v. 1.

Sâmbătă la însărat. pe 6 cu Mărire Și acum ale sărbătorii, Intrat Prohimenul zilei. Paremi. La Litie: Stihira: Intre profeți . . . Măr. Și acum; Când ai trimis . . . Stihovna o stihiră cu Măr. Și acum ale sărbătorii. La binecuv. pâinilor. Troparul sărbătorii de 3-ori scl.

Duminecă la Mânecat. Trop. ca Sâmbătă. șcl. ale Sărbătorii. Poileul cu pripelele sărb. Antif v. 4. Prohimenul sărbătorii. Ev. inv. a 9-a La Indurâte: Stihira Sărbătorii. Catavasile săsbătorii. Luminat sărb. Laudele și Măr. Și acum, a sărb. Doxologia.

La S. Liturghie. Antifoanele. La intratul mic Troparul sărb. După intrat. Mărire Și acum Cond. sărb. Ap. și Ev. Duminecii Rus. Axion: irmosul sărbătorii (vezi cânt. a IX-a din Catav.) șcl.

24 Maiu, Luni Rusaliilor.

Duminecă la însărat Vecernia Duminecii Rusaliilor împreună cu închinarea genunchilor. Rânduiaia în întregime se află în Pentecostar.

Luni la mânecat: Toate cum s'au arătat în Dumineca Rusaliilor.

La S. Liturghie ca în Dumineca Rusaliilor. Ap. și Ev. Luni în I. săpt. d. Rus. șcl.

La însărat pe 6 ale sărb. din Pent. 3 și ale Mineiului (25 Maiu, aflarea onor. cap al S. Merg. înainte) 3 Mărire, Și acum a sărb. din Pent. Stihovna cu Mărire, Și acum din Pent. Troparul sărbătorii. Opust.

30 Maiu, Dumineca tuturor sfinților v. 8.

Sâmbătă la însărat pe 6, ale inv. 3 și ale tuturor sfinților 3. Măr. Și acum. dogm. versului. Intrat. Prohimenul zilei. Paremi. Stihovna inv. cu Măr. Și acum din Pentec. Troparul inv. Mărire: Trop. tut sfinților. Și acum. A Născ. v. 4.

Duminecă la Mânecat. Tropare ca Sâmbătă șcl. ale inv. Antif. cu Prohimenul v. 8. Ev. inv. 1. Catavasii: Deschide-voiu. Luminat. inv. 1. Mărire: a SS. păr. Și acum: a Născ. șcl. ca de oblcu

La S. Liturghie, fericirile v. 8. După intrat. Trop. inv. Măr. Cond. Duminecii. Și acum: a Născătoarei. Apost. și Evangh. Dum. I. d. Rus. a SS. Părinți. șcl.

La însărat pe 6. ale inv. 3 și ale Mineiului (31 Maiu S. Martir Eremie) 3. Mărire Și acum a Născ. din Mineiu. — Stihovna inv. v. 8. cu Măr. Și acum. Trop. Martirului. Mărire Mai marilor . . . Și acum celei ce s'a nutrit . . .

— Misă —

Intr. învățătura bisericii catolice este însă și cea dela întemeierea ei până azi „Ci măcar și noi sau inger din ceriu de v-ar propovădui altceva de ce am propovăduit noi, anatema să fie“. Galat. I. 8.

Trat. I. învățătura lui Hristos nu se schimbă căci Spiritul Sf. este cu propovăduitorii ei, „iată cu voi sunt în toate zilele până la sfârșitul veacului“, Mat. XXVIII, 20. „Și eu voui ruga pe Tatăl și alt Mângăitor va da vouă, ca să rămână cu voi în veac“. Ioan XIV. 16 Adevărurile credinței sunt mai sigure decât ce vedem, auzim și pipăim. Simțurile ne pot înșela, Spiritul Sf. însă nu. Cât de mic se vede soarele! Bastonul în apă se vede cum ar fi rupt. La lumina Soarelui vedem mai bine decât la lumina uoi! opaț ?

II. Ca să poți crede învățătura aceasta, ai lipsă de darul lui Dzeu: „nimeni uu poate veni ia mine de nu va fi dat lui dela Tatal meu“ Ioan VI V. 5 Păcătosul recapătă darul credinții în taina peneteinței, darul aceste celor mari nu li se dă fără conlucrarea lor. Irid. VI, 7.

Inch. „Tot cel ce cere iea, și cel ce caută află, și celui ce bate i-se va deschide“. Mat. VII. 8.

B) *Dumineca Rusaliilor.*

„Precum m'a trimis pe mine Tatăl și eu vă trimit pe voi“. Ioan XX, 21.

Intr. Trimitearea Apostolilor s'a înfăptuit în ziua de Rusalii Venirea Spiritului Sf. este începutul Bisericii

Trat. I. Biserica este mama care îi conduce la viața de veci. Biserica ca și școala are director, profesori și elevi; are program de studii, disciplină etc. Biserica este vizibilă. Despre biserică se zice că este „trup“. Ef. I, 22. *Casa lui Dzeu* I. Tim. III. 15. „cetate sfântă“, Apoc. XXI, 10. Ateli ar voi și zic că biserica este invisibilă, ca să nu asculte de ea.

II. Biserica e mama credincioșilor. Mama dă viață copilului, biserica dă credincioșilor darul sfinților, care este viața sufletului. Dacă merge tatăl, mama rămâne cu copii, Hristos a mers la cer, ne-a lăsat de mamă biserica. „Să iubim pe Dzeu că ni-e tată, biserica că ni-e mamă, „Sf. Augustin. Dacă iubim pe mama noastră care ne-a dat viață, cu cât trebuie să iubim mai tare Biserica, care ne dă viața sufletului.

Inch. Cel ce nu are Biserica de mamă nu are pe Dzeu de tată.

C) *Dum. tuturor Sfinților.*

„De pătimeșie un mădular, pătimeșc toate mădulările dimpreună“ I, Cor. XII. 26.

Introd. Comuniunea sfinților e societatea credincioșilor de pe pământ, a sufletelor din locul curățător și a sfinților din cer.

Trat. I. Creștinii de pe pământ, sufletele din locul curățitor și sfinții din cer sunt uniți cu Hristos, cum sunt membrele corpului cu capul, „Pentru că printr'un Spirit noi toți într'un trup ne-am adăpat“ I. Cor. XII. 13. „El este capul trupului bisericii“ Col. I, 17. „Eu sunt vița voi mlădițele“ Ioan XV. 5. „Și ori de pătimeșie un mădular, pătimeșc toate mădulările dimpreună“. I, Cor. XII, 26.

II. Membrii se pot ajuta. In „Tatăl nostru“ ne rugăm pentru toți și în numele tuturor. Noi ne rugăm pentru sufletele din locul curățitor. Avem speranța a ne mântui repede din focul purgatorului. Sfinții se roagă pentru sufletele din locul curățitor și pentru noi. Stomacul hrănește toate mădulările, ochii grijesc de întreg trupul,

Inch. Dzeu pentru 10 drepti ar fi cruțat Sodoma. De faptle celor buni au parte și cei răi.

— Ami. —

Schițe de predici.

☒ ☒ ☒

A) *Dumineca Sff. Părinți dela Nicea.*

„Predicarea Apostolilor și învățăturile Părinților credință au întărit Bisericii“ *Condacul sărb.*

